

Ustawa z dnia 5 stycznia 1995 r. o fundacji – Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. (Dz. U. Nr 23, poz. 121)

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich znajdował i znajduje inspirację w oświadczeniu Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z dnia 17 lipca 1804 r., zgodnie z którym cały majątek po śmierci Fundatora stał się „publiczną własnością Kraju i Narodu”. Uznając, że Zakład – skarbnica polskiego dziedzictwa kulturalnego – kontynuuje działalność w celach wskazanych w Ustawieniu Narodowym, w tym w aktach, które obejmują Ustawienie Familijne z dnia 18 października 1816 r., Umowę Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z Henrykiem Lubomirskim z dnia 25 grudnia 1823 r. oraz Akt dodatkowy do Ustawy Fundacji z dnia 15 stycznia 1824 r., stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Ustanawia się fundację pod nazwą „Zakład Narodowy imienia Ossolińskich” (Ossolineum), zwaną dalej „Zakładem”.

2. Zakład działa pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Zakład nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru fundacji.

Art. 3. Historycznym znakiem Zakładu jest znak, którego wzór stanowi załącznik do ustawy.

Art. 4. Siedzibą Zakładu jest miasto Wrocław.

Art. 5. Celami Zakładu zgodnie z historyczną tradycją i postanowieniami założyciela są:

1) utrzymywanie Narodowej Biblioteki Ossolineum i pomnażanie jej zbiorów, zwłaszcza w zakresie humanistyki polskiej i słowiańskiej, oraz ich opracowywanie i upowszechnianie,

2) utrzymywanie i pomnażanie dóbr kultury polskiej, szczególnie w zakresie rękopisów, kartografii, zbiorów sztuki, numizmatyki,

3) wspieranie i prowadzenie prac naukowo-badawczych,

4) działalność wydawnicza.

Art. 6. Dla realizacji celów określonych w art. 5 wyposaża się nieodpłatnie Zakład w majątek obejmujący, w dniu wejścia w życie ustawy, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Bibliotekę Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu.

Art. 7. 1. Zakład staje się z chwilą wpisania do rejestru fundacji, z mocy prawa, użytkownikiem wieczystym gruntów, będących we władaniu Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu, w zakresie, w jakim stanowią one własność Skarbu Państwa lub gminy, oraz nieodpłatnie właścicielem znajdujących się na tych gruntach budynków i innych urządzeń.

2. Nabycie praw, o których mowa w ust. 1, stwierdza się decyzją wojewody w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub decyzją zarządu gminy w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność gminy.

3. Zakład jest zwolniony od pierwszej i rocznych opłat za użytkowanie wieczyste gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub gminy, o których mowa w ust. 1, jeżeli grunty te nie są wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej.

Art. 8. Zakład jest następcą prawnym Fundacji – Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich w zakresie nie objętym przepisami dekretu z dnia 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji (Dz. U. Nr 25, poz. 172) oraz dekretu z dnia 31 grudnia 1956 r. o uzupełnieniu przepisów o zniesieniu fundacji (Dz. U. z 1957 r. Nr 1, poz. 3).

Art. 9. 1. Organami Zakładu są:

- 1) Rada Kuratorów,
- 2) Dyrektor.

2. Statut Zakładu określi w szczególności:

- 1) zasady powoływania i zakres kompetencji organów,
- 2) zakres działalności gospodarczej.

Art. 10. Zakład może prowadzić działalność gospodarczą, służącą realizacji jego celów, w sposób przewidziany w statucie.

Art. 11. 1. Źródłami finansowania Zakładu są:

- 1) dochody z majątku Zakładu,
- 2) dochody z działalności gospodarczej Zakładu,
- 3) darowizny, spadki i zapisy.

2. Zakład otrzymuje z budżetu państwa dotacje na realizację zadań państwowych:

- 1) utrzymywanie zbiorów Narodowej Biblioteki Ossolineum, ich pomnażanie, opracowywanie i upowszechnianie,
- 2) utrzymywanie i pomnażanie dóbr kultury polskiej, szczególnie w zakresie rękopisów, kartografii, zbiorów sztuki, numizmatyki,
- 3) utrzymywanie wydawnictw niekomercyjnych

Art. 12. 1. Nadzór nad Zakładem sprawuje Minister Edukacji Narodowej.

2. Do uprawnień nadzorczych Ministra należy okresowa kontrola wykorzystywania środków publicznych i realizacji celów statutowych Zakładu.

3. Statut Zakładu może być zmieniony przez Radę Kuratorów w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej.

Art. 13. Zakład składa corocznie Ministrowi Edukacji Narodowej sprawozdanie ze swojej działalności. Sprawozdanie jest udostępniane przez Zakład do publicznej wiadomości.

Art. 14. 1. Minister Edukacji Narodowej może uchylić decyzję Dyrektora Zakładu, pozostającą w rażącej sprzeczności z przepisami prawa lub postanowieniami statutu albo z jego celami.

2. Od decyzji Ministra, o której mowa w ust. 1, służy Zakładowi skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 15. 1. Jeżeli działanie Dyrektora Zakładu w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia statutu albo jest niezgodne z jego celem, Minister Edukacji Narodowej może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień.

2. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, Minister Edukacji Narodowej może zawiesić Dyrektora Zakładu, wyznaczyć zarządcę tymczasowego i zażądać od Rady Kuratorów przedstawienia w wyznaczonym terminie kandydatury nowego Dyrektora Zakładu.

3. Zarządca tymczasowy reprezentuje Zakład w sprawach wynikających z zarządu, w tym również w postępowaniu sądowym; jest on obowiązany wykonywać czynności potrzebne do prawidłowego działania Zakładu.

4. Od decyzji Ministra, o których mowa w ust. 2, służy Zakładowi skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 16. 1. Prawo używania znaku historycznego, o którym mowa w art. 3, jako znaku instytucji służy Zakładowi oraz jako znaku historycznego i towarowego – przedsiębiorstwu państwowemu Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Wydawnictwo.

2. Prawo to nie może być zbyte lub udostępnione osobom trzecim bez zgody Rady Kuratorów Zakładu.

3. W razie zajęcia znaku, o którym mowa w ust. 1, w trybie postępowania egzekucyjnego, Zakładowi przysługuje prawo pierwokupu, chyba że Rada Kuratorów Zakładu postanowi inaczej.

Art. 17. 1. Minister Edukacji Narodowej:

1) nada Zakładowi statut,

2) w porozumieniu z Prezesem Polskiej Akademii Nauk powoła komisję inwentaryzacyjną celem ustalenia majątku przekazywanego Zakładowi,

3) zgłosi zakład do rejestru,

4) zwróci się, po zarejestrowaniu Zakładu, do podmiotów określonych w statucie o wskazanie członków Rady Kuratorów.

2. Do czasu powołania Dyrektora Zakładu obowiązki Dyrektora pełni dotychczasowy Dyrektor Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk.

Art. 18. W sprawach nie uregulowanych niniejszą ustawą do Zakładu stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203).

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: L. Wałęsa